

Erik Ryefelt

Retshjælps forsikring

med kommentarer



Jurist- og økonomforbundets Forlag

Retshjælpsforsikring med kommentarer
© 1983 by Jurist- og økonomforbundets Forlag
Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse
eller mangfoldiggørelse af denne bog eller
dele heraf er ikke tilladt ifølge gældende
dansk lov om ophavsret.
Tilrettelægning og omslag af John Back
Bogen er sat med Times og trykt hos
Nørhaven Bogtrykkeri a/s, Viborg
Printed in Denmark 1983
ISBN 87-574-3860-9

Indholdsfortegnelse

Indledning	7
Forsikringsbetingelserne fra 1/1-1983	9
I Fællesbestemmelserne	10
a. Formålsbestemmelsen	15
b. De sikrede personer (§ 1)	19
1. Motorkøretøjsforsikring	19
2. Parcelhusforsikring	20
3. Familieforsikring	21
4. Lystfartøjsforsikring	21
c. Dækkede tvister (§ 2)	21
d. Dækkede omkostninger (§ 3)	33
e. Begrænsninger i dækningen – fri proces (§ 4)	41
f. Erstatningen – selvrisko (§ 5)	43
g. Omkostninger hos modparten (§ 6)	48
h. Forsikringsperioden (§ 7)	51
i. Advokatvalg (§ 8)	53
j. Anmeldelse til selskabet (§ 9)	56
k. Generelle bestemmelser (§ 10)	58
II Særlige vilkår (§ 11 A-D)	59
A. Motorkøretøjsforsikring (§ 11 A)	59
B. Parcelhusforsikring (§ 11 B)	61
C. Familieforsikring (§ 11 C)	62
D. Lystfartøjsforsikring	66
III Hvornår kræves forudgående accept fra selskabet?	67
IV Regler vedrørende overgang fra tidligere til nugældende bestemmelser – Assurandør-Societetets skrivelse af november 1982 til advokater	68
V Oversigt efter emne over de citerede kendelser fra Ankenævnet for Forsikring	71
VI Ankenævnskendelser efter sagsnummer	72
VII Retsplejelovens kapitel 31 om fri proces	134

VIII	Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 573 af 17. december 1980 om fri proces	137
IX	Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 574 af 17. december 1980 om offentlig retshjælp ved advokater	138
X	Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 21. april 1980 vedrørende begrundelse for afslag på fri proces	140
XI	Regler for Advokatsamfundets Retshjælp	142
XII	Litteratur	144
XIII	Forkortelser	144
XIV	Stikordsregister	144

Indledning

Retshjælpsforsikringen er en ung branche i dansk forsikring. Den blev indført pr. 1. januar 1970 og indsattes som et præmiefrit tillæg i tre eksisterende forsikringsformer, nemlig familieforsikringen, motorkøretøjsforsikringen samt den kombinerede grundejerforsikring (parcelhusforsikring, husejerforsikring, bygningskaskoforsikring).

Dette policetillæg for retshjælpsforsikring fik ens forsikringsbetingelser i alle forsikringsselskaber.

Betingelserne var udarbejdet af Assurandør-Societetet, og de har uden væsentlige ændringer været gældende lige indtil 1. januar 1983. Fra denne dato skete der betydelige forandringer på en række punkter, men selve det principielle i betingelserne er dog uforandret, hvorfor tidligere afgørelser, truffet af Ankenævnet for Forsikring, stadig har værdi.

Denne bog forsøger at give en kommentar til de nye betingelser, men på de punkter, hvor der er sket ændringer, findes der ingen afgørelser, hvortil der kan henvises.

Som nævnt har Ankenævnet for Forsikring afgivet talrige udtalelser vedrørende fortolkning af forsikringsbetingelserne, og en del af disse vil kommentaren henvise til, ligesom en del er aftrykt bagest i bogen. Derimod findes der ingen trykte domstolsafgørelser, hvilket formentlig tyder på, at de parter, der har fået en sag behandlet i Ankenævnet, ikke har følt trang til at gå videre med sagen – og i hvert fald ikke til en landsret. Også Assurandør-Societetet har afgivet adskillige udtalelser. Der vil blive henvist til disse i bogens tekst. Bagest i bogen vil man endvidere finde en beskrivelse af, hvorledes Assurandør-Societetet offentliggjorde de betingelser, der trådte i kraft pr. 1. januar 1983.

Dette er iøvrigt den første offentliggjorte kommentar til et sæt forsikringsbetingelser, og det er mit håb, at bogen dels vil kunne gøre fyldest som en hjælp til alle, der har brug for at kende noget til baggrunden for de enkelte bestemmelser i retshjælpsforsikringen, dels at den måske kan inspirere til, at der fremkommer flere offentlige kommentarer til forsikringsbetingelser.

I modsætning til lovkommentarer, hvoraf der jo findes adskillige, har

nærværende bog ikke nogen motiver eller betænkninger at støtte sig på.

Betingelserne er udarbejdet af et udvalg under Assurandør-Societetet, og de nye betingelser har undertegnede »anmeldt« i tidsskriftet »forsikring«, og i samme tidsskrift har udvalget taget til genmæle over for nogle af de mere kritiske bemærkninger, jfr. tidsskriftet »forsikring« nr. 24 og nr. 25 i 1982.

Tvivsspørgsmål kan forelægges Assurandør-Societetets respons-udvalg til udtalelse eller Ankenævnet for Forsikring.

Hovedformålet med retshjælpsforsikringen har fra starten været at skabe et supplement til reglerne om fri proces, forstået på den måde, at de forsikringstagerer, der kunne opnå fri proces, ikke (i hvert fald som hovedregel) kunne få dækning under retshjælpsforsikringen.

For at forstå reglerne i retshjælpsforsikringen er det derfor nødvendigt også at kende reglerne for fri proces, og disse er derfor gengivet sidst i denne bog.

For at opnå dækning under retshjælpsforsikringen kræves i første række, at forsikringstageren er stillet således, at han ikke kan opnå fri proces af økonomiske grunde. Forsikringstagerens socialindkomst skal være så høj, at han får afslag på sit andragende, men netop indførelse af socialindkomstbegrebet har medført, at langt flere end under den tidligere ordning (sygekassegrænsen) er berettiget til dækning under retshjælpsforsikringen. Fri proces-andragende skal kun indgives i tilfælde af retssag.

Retshjælpsforsikringen findes i Danmark – i modsætning til flere steder i udlandet – kun som et tillæg til en anden forsikring, og retshjælpsforsikringen kan således ikke tegnes som en særskilt forsikring med betyngning af en særskilt præmie.

Med hensyn til forsikringens dækningsområde kan følgende hovedpunkter slås fast:

1. Forsikringen dækker alene private retstvister (bortset fra et enkelt tilfælde).
2. Forsikringen dækker også tvister, hvor rets- eller voldgiftssag ikke anlægges.
3. Forsikringen dækker ikke skattesager, familieretssager, dødsbo-sager, straffesager og ejheller oplagte incassosager, der anlægges mod den sikrede.

Forsikringsbetingelserne er opbygget således, at der indledes med en »formålsparagraf«, hvor der gøres rede for nogle praktiske forholdsregler, som den sikrede og den af ham antagne advokat skal iagttage ved sagens start. Derudover redegøres der kort for, til hvilke forsikrings-

brancher, retshjælpsforsikringen er knyttet.

Det fremgår af denne paragraf, at forsikringsbetingelserne indeholder dels en række bestemmelse, der er fælles for de 4 forsikringsbrancher, som retshjælpsforsikringen omfatter, dels at der gælder en sær-betingelse for hver af de 4 brancher. Denne sær-betingelse findes i § 11, der er littereret A til D, omfattende motorkøretøjsforsikring (§ 11 A), parcelhusforsikring (§ 11 B), familieforsikring (§ 11 C) og lystfartøjsforsikring (§ 11 D).

Ved at udforme forsikringsbetingelserne på denne måde, har man opnået at kunne nøjes med et sæt betingelser, der kan anvendes i alle 4 forsikringsformer.

Forsikringsbetingelser for retshjælpsforsikring

Forsikringens formål er at betale sagsomkostninger ved private retstvister. Forsikringen dækker kun, når en advokat har påtaget sig sagen. Advokaten bør indgive anmeldelse til selskabet, så snart han har påtaget sig sagen – og *inden yderligere skridt foretages*, jfr. § 9. Advokaten kan dog straks foretage sådanne skridt, som ikke tåler op-sættelse.

Selskabet er forpligtet til – på det foreliggende grundlag – at afgive udtalelse om, hvorvidt sagen som sådan er dækket af forsikringen eller ikke.

De private retshjælpssager, der falder ind under området for retshjælpsforsikring, dækkes efter deres art enten på en familieforsikring, en lystfartøjsforsikring, en parcelhusforsikring eller en motorkøretøjsforsikring.

Fælles regler for alle retshjælpsforsikringer fremgår af §§ 1-10. De særlige undtagelser, der gælder for retshjælpsforsikring i tilknytning til henholdsvis motorkøretøjsforsikring med sædvanlig kaskodækning, parcelhusforsikring, familieforsikring og lystfartøjsforsikring fremgår af § 11 i vilkårene for den enkelte forsikring.

For motorkøretøjsforsikring

gælder således § 11 A.

For **parcelhusforsikring** gælder således § 11 B.

For **familieforsikring** gælder således § 11 C.

For **lystfartøjsforsikring** gælder således § 11 D.

Erik Ryefelt: Retshjælpsforsikring

Med denne bog om Retshjælpsforsikring foreligger den første offentlige kommentar til et sæt danske forsikringsbetingelser.

Bogen henvender sig først og fremmest til advokater, forsikringsfolk og domstole, men vil forhåbentlig også kunne gøre fyldest for forsikringstagere, der ønsker at sætte sig nøjere ind i baggrunden for denne specielle forsikringsbranche.

Kommentarerne knytter sig til de forsikringsvilkår, som trådte i kraft den 1. januar 1983, men forsikringsformen har været i kraft siden 1. januar 1970, da de danske forsikringsselskaber indførte den som et tillæg til 3 af de private hovedbrancher, nemlig familieforsikringen, parcelhusforsikringen og motor-køretøjsforsikringen.

Med de nye forsikringsbetingelser er der medinddraget endnu en forsikringsbranche, nemlig lystfartøjsforsikringen, og der er i øvrigt indført en del ændringer i dækningsområdet.

I de forløbne 13 år siden forsikringens start er der afsagt en lang række kendelser af Ankenævnet for Forsikring og afgivet en del responsa af Assurandør-Societetet, og disse vil stadig være af væsentlig betydning ved fortolkningen af forsikringsbetingelserne. Der foreligger ingen offentliggjorte domstolsafgørelser.

Bogens kommentar bygger i høj grad på det fortolkningsbidrag, som ankenævnskendelserne og Assurandør-Societetets responsa yder, og bogen refererer derfor til disse, ligesom der er medtaget en del relevante ankenævnskendelser i et særligt afsnit i bogen.

Da forudsætningen for at få forsikringsdækning i vid udstrækning er, at den sikrede ikke kan opnå fri proces, idet retshjælpsforsikringen skal betragtes som et supplement til fri proces-ordningen, indeholder bogen i et særligt afsnit de gældende regler om fri proces samt om offentlig retshjælp ved advokater.

Endvidere er medtaget Advokatsamfundets retshjælpsordning.

Herved skulle der være skabt en samlet oversigt over danske retshjælpsordninger, bortset fra „Kringlegangs-ordningen“.

Forfatteren, der er advokat og juridisk redaktør af tidsskriftet „forsikring“, har før sin advokattid i en årrække været beskæftiget inden for dansk forsikringsvæsen og har herved et in-side-kendskab til forsikringsforhold. Han har også i et par år i begyndelsen af 1970-erne været medlem af et under Assurandør-Societetet nedsat udvalg, der havde til opgave at følge udviklingen i retshjælpsforsikringen på baggrund af de forsikringsvilkår, der trådte i kraft den 1. januar 1970.